

Marcel Štefančič, jr.

**KDOR PREJ UMRE,
BO DLJE MRTEV**

*Eseji o Sloveniji, Slovencih
in svetu v času krize*

UMco

Ljubljana, 2014

Marcel Štefančič, jr.
KDOR PREJ UMRE, BO DLJE MRTEV
Eseji o Sloveniji, Slovencih
in svetu v času krize

© za besedilo: Marcel Štefančič, jr.
in UMco d. d., 2014

Izdajatelj in založnik: UMco, d. d.
Zbirka Angažirano

Urednik: dr. Samo Rugelj
Pomočnica urednika: Renate Rugelj
Oblikovanje ovitka: Žiga Valetič
Postavitev: Ana Črnič
Tisk: NTD d.o.o.
Naklada: dotis 300 izvodov, 1. natis
Ljubljana, 2014

Brez pisnega dovoljenja založbe je prepovedano reproduciranje, distribuiranje, javna priobčitev, predelava ali druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnem koli obsegu ali postopku, skupaj s fotokopiranjem, tiskanjem ali shranitvijo v elektronski obliki, v okviru določil Zakona o avtorski in sorodnih pravicah.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

308(497.4)
338.124.4

ŠTEFANČIČ, Marcel, jr.
Kdor prej umre, bo dlje mrtev : eseji o Sloveniji,
Slovincih in svetu v času krize / Marcel Štefančič, jr. -
1. natis, dotis. - Ljubljana : UMco, 2014. - (Zbirka Angažirano)

ISBN 978-961-6954-01-3

276110592

VSEBINA

KAKO SEM PREŽIVEL KONEC SVETA

Zakaj so žledokaliptične katastrofe bolj nadarjene od kapitalizma 7

BANANA REPUBLIKA ALI BARBARSTVO!

*Zakaj Slovenija postaja banana republika
in zakaj je to barbarsko* 15

SLOVENSKI DISNEYLAND

*Zakaj Slovenci spominjajo na »divjake« iz
Disneyjevih stripov o Jaku Racmanu* 23

PROSTI TRG NE OBSTAJA

*Zakaj je sedanji finančni sistem
eno samo posmehovanje ljudstvu* 31

POT V HLAČEVSTVO

*Kako je Friedrich A. Hayek objavil knjigo, ki so jo neoliberalci
vseh strank prelevili v svoj Mein Kampf* 43

NEW DEAL

*Zakaj bi morala slovenska vlada doktrino šoka
obrniti ljudstvu v prid* 53

NIKOLI VEČ

*Zakaj je treba hegemoniji finančnih trgov reči to, kar smo
rekli drugi svetovni vojni in nacističnemu holokavstu* 63

ZAVZEMIMO DENAR!

*Zakaj so obresti orožje za množično uničevanje,
obresti na obresti pa še toliko bolj* 75

VSE PO STAREM

Zakaj številni Slovenci konca krize in recesije ne bodo čutili 85

JUTRI, KO JE BILO KONEC SLOVENIJE

*Zakaj tisti, ki napovedujejo konec sveta, mislijo,
da bodo sami preživeali* 95

V IMENU SVOBODE

Zakaj so slovenski neoliberalci zadnji, ki bi smeli nasprotovati državnemu reševanju zasebnih bank **107**

VELIKA PREVARA

Zakaj ima zdravljenje krize z ideologijo lahko le strašne posledice **117**

PREVENTIVNI UDAREC

Zakaj Slovenija ni žrtev krize, ampak žrtev vojne proti terorju **135**

KONEC SPANJA

Zakaj bomo ob vitki državi dobili tudi vitko spanje **145**

ZA NOBEN DENAR

Zakaj bi morali takoj potegniti ločnico med tem, kar sodi na trg, in tem, kar nanj ne sodi **155**

PORAŽENCI ZGODOVINE

Zakaj je čas, da se gospodarstvo umakne iz politike **163**

BEG S KRAJA NESREČE

Zakaj so nekateri politiki nevarnejši od drugih – in zakaj v Sloveniji postajajo nevarni vsi politiki **173**

KRIŽ IN KAPITAL

Kako je slovenska cerkev odkrila in posvojila neoliberalne vrednote **183**

MESTO PRIHODNOSTI

Kako se je Detroit iz utopije, v katero hočejo vsi živi, prelevil v distopijo, iz katere bežijo celo mrtvi **193**

ZOMBIKALIPSA

Zakaj je postal zombi pošast neoliberalne dobe **203**

PRIHODNOST KAPITALIZMA

Zakaj se nam kapitalizem ne izplača več in zakaj se vse bolj približuje točki, ko se tudi samim kapitalistom ne bo več izplačal **213**

KAKO SEM PREŽIVEL KONEC SVETA

Zakaj so žledokaliptične katastrofe bolj nadarjene od kapitalizma

V soboto sem čakal, da me reši kapitalizem. V nedeljo sem še vedno čakal. Kapitalizma pa od nikoder. Električne je namreč zmanjkalo – in ni se več vrnila. Čakal sem in čakal in čakal, da mi jo bo kapitalizem vrnil. Čakal sem in čakal in čakal, da bo prosti trg na hitro – kot zna le on! – ustvaril magično konkurenčno »inovacijo«, ki bo vrnila luč. Toda kapitalizem je odpovedal. Bil je brez zamisli.

V resnici je bilo še huje. Če ni elektrike, ni kapitalizma. Če ni elektrike, ni interneta, ni povezav. Vse se je ustavilo. Vse so zaprli. Vsi so izginili. Tema. Ne moreš trošiti. Ne moreš proizvajati. Hočem reči – ne moreš pisati. Ne moreš na mejl. Ne moreš gledati filmov. Ne moreš pod tuš. Ne moreš se briti. Niti depilirati. Ne moreš poslušati muzike – baterije hitro crknejo. Ne moreš brati, vsaj ne dolgo – ob petih je že tema.

In to pomeni še dodatno nevarnost: v temi ne znaš več hoditi. To zlahka ugotoviš. Zlahka pa ugotoviš še nekaj usodnejšega – kaj vse je odvisno od te jebene elektrike! Za kaj vse potrebuješ elektriko! Kaj vse je priklopljeno na elektriko! Recimo: računalnik. Računalnik? Digitalni svet nam je očitno že tako zelo zlezal pod kožo, da mislimo, da je računalnik priklopljen na internet – da ga torej poganja internet. Ne! Poganja ga elektrika. Stacionarnega in prenosnega. Samo ne recite, da ste to vedeli.

In tako sem bil odklopljen in odrezan od kapitalizma – in tako sem čakal, da me reši. Saj veste – da mi pride na pomoč. Da me razsvetli. Da me priklopi. Mlajša hči mi je rekla, da bi si moral najti kak hobi.

Vrhnika – Cankarjevo mesto, le lučaj od Ljubljane, kjer elektrike nikoli ne zmanjka – je bila totalni ground zero. Ne edini, se razume. Gotovo poznate izrek: od revščine nas loči le ena plača. No, vidite, od prejšnje stopnje človeškega razvoja – od tistega groznega, srhljivega, primitivnega analognega sveta – pa nas loči le žled. Le žled nas namreč loči od sveče, kiperbuša in tipkalnega stroja. Erike. V tolažbo vam je lahko le, da jo je Dresden tistega februarja – leta 1945 – odnesel precej, precej, precej slabše, pa je eriko izumil.

Ja, točno, bil sem eden izmed tistih 250 tisoč Slovencev, ki so te dni ostali brez elektrike (in vode). Eden izmed tistih Slovencev, ki so bili odrezani od sveta. Eden izmed tistih Slovencev, ki jim je nekajdnevna ledena doba nataknila »ledeni oklep«. Eden izmed tistih Slovencev, zaradi katerih so razglasili rdeči alarm. Eden izmed tistih Slovencev, ki so živeli sredi najhujše nacionalne naravne katastrofe vseh časov. Eden izmed tistih Slovencev, zaradi katerih je vlada zaprosila za mednarodno pomoč.

Okrog nas je prasketalo, pokalo, grmelo in donelo – kot da smo sredi vojne. Žled je lomil, mendlal, trgal, sekal, klal drevesa – ne, pogled na pokol, ki ga je žled pustil za sabo, ni bil za rahločutne ekologe. To, kar se je dalo videti, je izgledalo kot postapokaliptični ready-made, ukrojen za garažne sci-fije, ki nimajo denarja za digitalne efekte. Na ground zero bi lahko dovažali turiste – in bajno služili. Vraga, lahko bi dovažali Slovence, ki jih je »ledeni oklep« zaobšel – in bajno služili. Že to, da so si lahko slovenski politiki ta žledolomski, žledokaliptični tematski park ogledovali brezplačno, je bila huda poslovna napaka.

In hej, če poznate kakega fana Andreja Tarkovskega, mu recite, da bi lahko tu posnel svoj mali rimejk Stalkerja: to – ta »ledeni oklep«! ta ground zero! – je Cona. Original. Prava, avtentična Cona: ne Cona, ki ti izpolni vse najbolj skrite želje, ampak Cona, ki ti omogoči, da na vse svoje želje pozabiš.

Estetizacija sploh ne bi bila potrebna. Stilizacija tudi ne. Žled je totalni estet. In popolni stilist. Tarkovski je med snemanjem Stalkerja zamenjal kopico snemalcev. Tu bi zadoščal že povsem navaden amater. Ne bi mogel zgrešiti. Žledokalipsa je rojena za film. Še celo tisti, ki jih je »ledeni oklep« najbolj zadel, so dahnil: »Kako je lepo!« Neue Slowenische Kunst!

Narava je pač bolj nadarjena od kapitalizma. In če bi moral že ravno umreti, v bližini pa ne bi bilo nobenega priročnega meteorja, potem bi raje umrl od žleda kot pa od kapitalizma. Žled je konkurenčnejši. Neprofiten. Na fejsbuku izgleda bolje. In ko pride sonce, izgine. Kapitalizem ne izgine, ko pride sonce, ampak se obnaša, kot da je sonce ustvaril.

»Poka kot leta '42,« je dahnil nekdo. In fraza se je prijela. Pokalo je kot leta '42. In ker je Vrhniko zajela skoraj absolutna tišina, popolna »noč sveta«, če hočete, so tisti poki še toliko bolj doneli, sekali, grmeli in odmevali. Lahko si jih štel. Eden, dva, trije, petdeset, stodva – nov hobi pač. Lahko pa si štel, koliko papirja in koliko slovenskih knjig – oh, in koliko avstrijskega pohištva – je šlo v nič, ko je razcefralo vsa tista drevesa. Ena, dve, tri, petdeset, stodve, tisoč, milijon – še en nov hobi. Le da ne vem, ali je leta '42 kaka streljačina v Sloveniji trajala toliko časa.

Ko zmanjka elektrike, nimaš kaj početi. Lahko si izmišljaš le nove hobije. Recimo: lahko si izmišljaš uganke. Če je Jezus – vsaj tako pravita Markov in Matejev evangelij – z dvema ribama in petimi hlebci kruha nahranil pet tisoč ljudi, koliko rib in koliko hlebcev bi potreboval, da bi nahranil vse tiste, ki so šli na žled? A po drugi strani: ko zmanjka elektrike, tudi kapitalizem nima kaj početi. Ko zmanjka elektrike, zmanjka tudi kapitalizma. Ugasneš luč – in izgine. Sprhni. Ni ga več.

Če se hočeš znebiti kapitalizma, ne potrebuješ revolucije. Niti Lenina. Zadošča že žled. Tako kot so – vsaj do 11. septembra 2001 – mislili, da lahko dvojček Svetovnega trgovinskega

centra vzdrži trčenje potniškega letala, so mislili, da lahko kapitalizem vzdrži trčenje z žledom. Ni šans. In kdor si je hotel te dni omisliti nov hobi, je lahko štel trenutke, ki jih je preživel zunaj kapitalizma.

Ko sem tako prešteval svoje nove hobije, sem se spomnil tistih čilskih rudarjev, ki so pred nekaj leti obtičali pod zemljo – v rudniku San José. Pod zemljo so preživeli 69 dni. Brez stika z zunanjim svetom, v ekstremnih razmerah, brez vsega – zunaj kapitalizma. Ali pa: onstran kapitalizma.

Ko so jih rešili, je Wall Street Journal famozno oznanil: »Rudarje je rešil kapitalizem!« Vidite! To sem čakal. Wall Street Journal je v rešitvi čilskih rudarjev videl celo »bleščečo zmago kapitalizma«. Zakaj? Ker so rudarje reševali s tehnologijo, ki so jo izdelala ameriška, nemška, japonska in južnokorejska podjetja, podjetja s prostega trga, podjetja, ki delajo za profit, potemtakem s tehnologijo, ki jo je razvil, izdelal, financiral in omogočil kapitalizem. Rešile so jih high-tech inovacije, ki so produkt kapitalizma in ki jih pred 25 leti še ni bilo. Če ne bi bilo kapitalizma, bi bili ti rudarji že zdavnaj mrtvi.

In natanko to sem čakal! Tehnologijo s prostega trga, čudežno tehnologijo, ki jo je razvil, izdelal, financiral in omogočil kapitalizem, zadnji krik kapitalizma, high-tech inovacije, ki so čisti produkt kapitalizma in ki jih pred 25 leti še ni bilo – in ki me bodo naelektrile in elektrificirale. Toda videl sem le gasilce, pa traktoriste, buldožeriste, cestarje, gozdarje, civilno zaščito ipd., ki so orali in plužili, žagali in odstranjevali padla drevesa, reševali, kar se je rešiti dalo, čistili teren, prebijali žled, pobijali led in se dobesedno ubijali, da bi ustvarili razmere, v katerih bi nas lahko kapitalizem – elektrogospodarstvo – ponovno priklopil na elektriko. Vse to – gasilci, traktoristi, buldožeristi, cestarji, gozdarji, civilna zaščita ipd. – je bilo tu že pred 25 leti. In naj le namignem, da si gasilcev ni izmislil kapitalizem. Ravno nasprotno: gasilstvo temelji na nekapitalističnih,

antikapitalističnih načelih. Recimo na načelih solidarnosti, prostovoljnosti in nesebičnosti, ki niso bile ustvarjene na prostem trgu in za profit. »Vrednot« kapitalizma ni dobro mešati z dosežki civilizacije – v času »ledenega oklepa« je to lahko celo smrtno nevarno. Bolj kot sprehajanje po gozdu.

Ne, kapitalizem mi ni prišel na pomoč, ampak je potreboval pomoč, da bi mi sploh lahko prišel na pomoč. Brez elektrike in brez kapitalizma smo ostali zato, ker je potrgalo kable. Kable? Če bi bili speljani pod zemljo, jih ne bi potrgalo. Pod zemljo: to bi bila inovacija! To bi bila čudežna tehnologija! To bi bil kapitalizem! V energetiki so bajni, strašni dobički. To vemo. Vsi v Sloveniji se tepejo, žgejo in koljejo za svoj funt energetike, toda namesto da bi potem investirali v razvoj in infrastrukturo (v kable pod zemljo!), kujejo le dobičke. Iz tistega »ledenega oklepa« nas ni potegnil kapitalizem – ne, kapitalizem nas je v ta »ledeni oklep« poslal. Ni nas rešil, ampak nas je pokopal.

Katastrofe nas prisilijo v trapaste hobije, toda niso nujno le slabe. Kar me spomni na vse tiste filme katastrofe, s katerimi nas strašijo – filme, v katerih katastrofe prinašajo potresi, viharji, hurikani, cunamiji, meteorji, epidemije, ogenj, poplave, suše, radiacije, ledene dobe in tako dalje. Res je hudo. Tudi elektrike zmanjka. Toda nikar ne spreglejte, kaj se v resnici dogaja v teh filmih katastrofe.

Za začetek, nenadna katastrofa v teh filmih ljudi vedno potegne skupaj. Zbliža jih. Poveže. Med ljudmi, ki so si bili še malo prej zelo daleč, se spletejo intimne vezi. Drug drugemu pomagajo. Celo zaupajo. Predvsem pa odkrijejo blagodejnost solidarnosti. Kar je dobro. In korak v pravo smer – to vrača občutek za solidarnost. In to vrača zaupanje v zaupanje.

Dalje, ko v teh filmih udari katastrofa, ljudje na lepem ugotovijo, da so na istem čolnu. Pred obličjem katastrofe so pač vsi enaki. Kar je dobro – to vrača občutek za enakost. Katastrofa udari vse, zato je kolektivna izkušnja. Kar je spet dobro – to

vrača občutek za kolektivnost. Če hočete, greste lahko še dlje in v katastrofi vidite afirmacijo skupnosti. Prej je vsakdo mislil le nase – zdaj delujejo skupaj, no, skupnostno. Če že ravno hočete: katastrofa ponovno ustvari družbo. Kar je še kako dobro – v času, ko pravijo, da družba ne obstaja več in da obstaja le še skupek sebičnih, pohlepnih, pokvarjenih posameznikov, to vrača vero v družbo. In ne pozabite: ko udari katastrofa, ljudje na svoje veliko začudenje ugotovijo, da imajo skupne interese. Ta ugotovitev je kakopak neprecenljiva. Katastrofe v družbo vračajo tisto, kar je iz družbe izginilo in zaradi česar zdaj družba – recimo Slovenija – stoji na glavi.

In končno, ko v filmih udari katastrofa, ljudje nenadoma pokažejo svoj pravi obraz. Saj to hočemo, ne? Katastrofa vedno pokaže, kdo je v resnici le baraba, strahopetec, pokvarjenec, sebičnež, pohlepnež – filma ne preživi. Umre, odpade, zgori, pade v prepad. Za kazen – ker nima občutka za skupnost in solidarnost. Ker mu torej ne potegne, da imajo ljudje skupne interese. Toda sreča v nesreči: kriza ustvari nove junake. Recimo gasilce. Spomnite se le slovitega Peklenskega stolpa. Katastrofa v ospredje potisne ali pa izstreli nove obraze, ki izgledajo kot »naravni« voditelji. Takoj bi morali kandidirati. Volitve so itak le še formalnost.

To so fikcije, toda ko sediš v temi in ko si odrezan od sveta (ko torej izgledaš kot alegorija Slovenije), to budi upanje, zato ni čudno, da te nehote zanese v špekuliranje, kako bi izgledala Slovenija, če bi jo vodili ljudje, ki bi jih izvolile katastrofe, ne pa volitve. Zelo verjetno je, da bi reševali probleme. In zelo verjetno je, da z reševanjem problemov ne bi ustvarjali novih problemov. Bi bil človek, ki bi ga izvolila katastrofa, kaj manj predstavnik ljudstva od ljudi, ki jih izvolijo volitve?

Nič, katastrofe so bolj nadarjene od politikov. In politiki se tega zavedajo. V romanu Wild Card, ki sta ga leta 1974 objavila R. Hawkey in R. Bingham, ameriške oblasti kar same

inscenirajo katastrofo (invazijo zunajzemeljskih bitij), to pa zato, da bi pomirile napetosti in trenja, ki delijo, trgajo in histerizirajo družbo. Ob tem avtomatično pomislite na Slovenijo, predvsem na tiste, ki pravijo, da sprava v Sloveniji ni mogoča. Motijo se. Je mogoča: samo Slovenijo bi morala udariti naravna katastrofa, ki bi bila hujša od II. svetovne vojne.

V krajih, ki jih je zgrabil »ledeni oklep«, je bilo tiste dni povsem mirno. Presenetljivo mirno. Ljudje niso noreli. Niso razbijali izložb. Niso razgrajali. Niso zažigali avtomobilov. Ekstremne razmere so stoično prenesli. Moja prva asociacija so bili spet tisti čilski rudarji: kako to, da so tam spodaj tako dolgo vzdržali brez vsega? Točno: ker so tega vajeni. Ker sodijo v nižji socialni razred, ker so slabo plačani, ker komaj shajajo, ker so vajeni pomanjkanja in življenja na robu eksistenčnega minimuma, ker torej že itak živijo v ekstremnih razmerah.

In natanko to velja za vse tiste Slovence, ki jih je stisnil »ledeni oklep«: ekstremne razmere so tako tiho, mirno in stoično prenesli prav zato, ker so zdaj, po šestih letih krize (in afer in škandalov in korupcije in varčevanja in zategovanja), že vajeni življenja v ekstremnih razmerah, življenja v težkih, nemogočih, zategnjenih razmerah, magari življenja na robu eksistenčnega minimuma. Če je bil to boj za preživetje, potem so preživeli zato, ker so že itak v stalnem boju za preživetje – in ker je to že zdavnaj postal njihov modus vivendi.

Čas velikih katastrof je navadno čas, ko se pojavijo ljudje s transparenti: »Ali ste pripravljeni na konec sveta?« Razlika je le v tem, da bi tu, v Coni ledenega oklepa, pričakovali ljudi s transparenti: »Ali ste pripravljeni na konec kapitalizma?« Saj res: bi kapitalizem preživel trčenje s koncem sveta? Bi kapitalizem preživel konec sveta? Vsekakor. In to, da ga je preživel, bi vedeli po tem, da bi si lahko sveče, kiperbuš in tipkalni stroj privoščili le nekateri.

BANANA REPUBLIKA ALI BARBARSTVO!

Zakaj Slovenija postaja banana republika in zakaj je to barbarsko

Spomnite se vseh tistih znanstvenofantastičnih filmov, v katerih je potovanje skozi čas mogoče. Lahko odpotuješ v prihodnost. Lahko se vrneš nazaj. In junak odpotuje v prihodnost, v kateri pa potem v grozi ugotovi, da svet tak, kot je bil, ne obstaja več – zadela ga je huda katastrofa, apokalipsa. Svet je doživel »konec sveta«. Kaj naredi junak? Jasno, vrne se v preteklost, kjer potem narediti vse, da bi prihodnost spremenil – da bi torej preprečil to apokalipso, ta padec v mrak, ta »konec sveta«. Na vsak način skuša preprečiti neizbežno, ker se zaveda, da to, kar počnejo ljudje, vodi v neizbežno katastrofo, toda potem prav s tem, ko skuša spremeniti prihodnost in preprečiti katastrofo, samo katastrofo povzroči.

Mar ne izgleda Slovenija kot junak takega znanstvenofantastičnega filma? Mar ni Slovenija tak popotnik skozi čas? Mar ni že videla svoje prihodnosti? Mar ni že videla svoje katastrofe, svoje apokalipse, svojega »konca sveta«? Mar ni že videla trenutka, ko pride trojka? Mar niso politiki trdili, da je prihod trojke tako neizbežen, kot je neizbežen propad Slovenije? Natančno! In ja, potem so se vrnili iz prihodnosti, ugotovili, da to, kar počnejo, vodi v neizbežno katastrofo in prihod trojke, in začeli delati vse, da bi to mračno, distopično prihodnost – zlom Slovenije in prihod trojke – preprečili, toda prav s potezami, s katerimi so skušali katastrofo preprečiti, so samo katastrofo ustvarili.

In tu je trik: katastrofa ni bila neizbežna, toda politiki – zadnje tri vlade – so njeno neizbežnost ustvarili prav s svojimi poskusi,

da bi jo preprečili. Dobro veste, kaj so počeli: natanko tisto, kar vodi v katastrofo – izbirali so rešitve, ki vodijo v propad. Ali bolj ironično rečeno: sprejemali so odločitve, ki so vodile v neizbežno katastrofo in neizogibni prihod trojke, obenem pa so zagotavljali, da bi prav vse druge odločitve – kakršnekoli drugačne odločitve, alternativne odločitve, ki so jih ponujali drugi – vodile v neizbežno katastrofo in neizogibni prihod trojke.

Ob vsaki odločitvi so ponavljali: alternative ni! Kakršnakoli drugačna odločitev bi razmere le še poslabšala, tako da bi se le približali neizbežnosti, tistemu breznu in prihodu trojke! Drugačne odločitve vodijo v barbarstvo! Prava izbira so bile torej prav odločitve, ki vodijo v neizbežno katastrofo in neizogibni prihod trojke.

Slovenska politika – od Pahorja do Janše in Bratuškove – se je ujela v past, ki je ni uspela prebiti. In zakaj je ni prebila? Ker se je odločala napak? Ker je delovala narobe? Ne, ampak zato, ker je narobe razmišljala.

In kje je zgrešila v svojem razmišljanju? Tule: prihodnost je imela za nekaj, kar se še ni zgodilo, za nekaj, kar je še mogoče preprečiti, za nekaj, čemur se je še mogoče izogniti. Ali bolje rečeno: katastrofo je imela za nekaj, kar je šele pred nami, za nekaj, kar nas neizbežno čaka, če ne bomo pravočasno ukrepali. Zato so stalno ponavljali: še je čas! Ali pa: časa počasi zmanjkuje! Ukrepati moramo, da bomo preprečili najhujše!

V resnici bi morala razmišljati ravno nasprotno: katastrofo bi morala imeti za nekaj, kar se je že zgodilo, za nekaj, kar je že tu, za nekaj, kar ni stvar prihodnosti, ampak sedanjosti. Slovenska politika ni znala reči: najhujše se je že zgodilo! Tisto neizbežno se je že zgodilo! Zato je stalno – nekam v slepo in povsem abstraktno prihodnost – odlagala to, kar se je dejansko že zgodilo, navsezadnje, Slovenijo je že zadela povsem čutno-nazorna katastrofa, kar je bilo vsakomur jasno. Lepo prosim: koliko huje pa je lahko?

Toda za slovensko politiko to ni bila dovolj velika katastrofa, zato je potem, namesto da bi reševala katastrofo, ki je bila že tu, reševala katastrofo, ki naj bi se zgodila v prihodnosti. Slovenska politika bi morala, če naj parafraziram Slavoja Žižka, prehiteti samo sebe v odnosu do prihodnosti in danes, tu in zdaj, delovati tako, kakor da je prihodnost, ki jo hoče povzročiti (ali pa preprečiti, spremeniti ipd.), že tu. Na Slovenijo ni bila sposobna pogledati skozi oči prihodnosti, ki je že tu – skozi oči katastrofe, ki se je že zgodila. Namesto da bi rešila katastrofo, ki se je že zgodila, je reševala katastrofo, ki naj bi se šele zgodila. Reševala je napačno katastrofo. Problem je videla v prihodnosti, ne pa v sedanjosti. Da ne bi poslabšala prihodnosti, je poslabšala sedanjost, zdajšnjo katastrofo, prav s tem pa je poslabšala prihodnost. Prihodnost je poslabšala prav s tem, ko jo je reševala.

S tem pa ni povsem po nepotrebnem podvojila zgolj realnosti, ampak tudi samo katastrofo. Slovenska politika ni ukrepala tako, kot da se je najhujše že zgodilo, ampak je ukrepala tako, da se najhujše ne bi zgodilo. Kar je bila napaka. Usodna napaka. Katastrofalna napaka. Če bi slovenska politika razmišljala pravilno, bi ukrepala drugače: pred katastrofo ne bi bežala, ampak bi se z njo soočila. In prihodnost bi bila zdaj že za nami.

Ker pa slovenska politika ne misli, še vedno beži pred prihodnostjo, pred katastrofo. S tem je krog sklenjen. In nepredušno zaprt. Prebiti ga niso mogle niti vstaje, niti zamenjave vlade, niti svarila ljudi, da živijo v katastrofi. Toda politika Slovenije s tem ni spravila le v začarani krog, ampak tudi na pot banana republike.

Banana republike – Honduras, Gvatemala, Nikaragva in Dominikanska republika so bili nekoč zgledi banana republik – so vedno ujete v take začarane kroge. In Slovenija vse bolj spominja na banana republike. Banana republike vedno

živijo v strahu pred »trojko«, svojim sponzorjem, svojim policajem, svojim zatiralcem. Vedno pustijo, da jim nekdo drug govori, kaj naj počnejo, kako naj živijo, pod kakšnimi pogoji naj gospodarijo, kaj smejo in česa ne. In do tega Drugega so vedno v servilnem odnosu.

V banana republikah je socialni prepad vedno izredno globok. Na eni strani je vedno ogromno revnih, brezposelnih, lačnih, odvečnih, na drugi strani pa je vedno kleptokratsko-plutokratska elita, ki se »mrežno« in »kartelno« plodi med sabo in ki kontrolira visoke finance in vse najdonosnejše gospodarske dejavnosti. Srednji razred ne obstaja ali pa ga je le za vzorec, socialne mobilnosti ni, neenakost je brutalna in enkrat za vedno dana, dostop do zdravstva je omejen, politiki, banke in korporacije so nad zakonom.

V banana republikah elite dobičke vedno privatizirajo, izgube pa podružbljajo – njihove zgrešene špekulacije, njihove zgrešene investicije, njihove zgrešene zasebne projekte vedno dokapitalizirajo davkoplačevalci, državljani, ljudstvo. V banana republikah ljudstvo nikoli ne profitira, ampak vedno izgublja.

Banana republike se vedno uklanjajo tujim interesom, interesom multinacionalnih korporacij – vedno uživajo v tem, da so izkoriščane, podplačane. To jim vedno daje občutek, da so opažene, simpatične, priznane, konkurenčne. Vedno jih izsiljujejo z dolgovi. Vedno jih ohranjajo v zadolženosti, toda nikoli ne vedo, ali bodo naslednje posojilo dobile. Če ljudje vstanejo, če se uprejo, jih vedno takoj razglasijo za komuniste.

V banana republikah je vlada vedno le nekaj protokolarnega, ceremonialnega, marionetnega – odgovorna ni svojemu ljudstvu, ampak tujini. Politika je vedno naprodaj. Posel je vedno v postelji s politikom. V banana republikah vedno cvetijo korupcija, goljufije, poneverbe – in špekuliranje z zemljišči. Nekje pač morajo zrasti vse tiste banane.

Banana republike vedno izgledajo fiktivno. Vedno se obnašajo tako, kot da jih ni. Vedno živijo slabo, stresno, v izrednih razmerah – v katastrofi. In politične elite ljudstvu vedno rečejo: če ne bo tako, bo še slabše! Alternative ni: ali banana republika ali barbarstvo!

In natanko to je sporočilo slovenskih političnih elit: res je slabo, res živimo v katastrofalnih razmerah, res smo sredi katastrofe, toda paziti moramo, da ne bo še slabše! Katastrofe ne moremo odpraviti, preprečimo lahko le, da ne bo še hujša! Sedanjosti ne moremo rešiti, preprečimo lahko le, da prihodnost ne bo še slabša in strašnejša!

V resnici je ravno nasprotno: če hočeš rešiti sedanost, potem moraš nanjo pogledati prav skozi strašne oči prihodnosti in strašno prihodnost prepoznati v tem, kar že je, v tej sedanji, živi, vprični katastrofi potemtakem. Slovenska politika pa tega ni sposobna, zato nas že ves čas prepričuje: bolje katastrofa kot pa še hujša katastrofa! Bolje da smo banana republika, kot pa da pademo v barbarstvo! Kot da ni barbarstvo že sama banana republika. Toda slovenske politične elite nam že ves čas govorijo prav to: Slovenija bo ali banana republika ali barbarstvo!

Ne vem, kaj je hotel reči Janez Janša, če je sploh hotel kaj reči, ko je rekel, da ima Slovenija le dve možnosti, da postane bodisi druga republika ali pa socialistična republika, toda kot nekdanji komunist, ki je šel skozi vse partijske ritualne posvetitve, je verjetno hotel novim časom le prirediti dobro staro marksistično frazo: prihodnost bo ali socializem ali barbarstvo! Dvomim, da je hotel kot prerok druge republike reči, da bo druga republika barbarstvo. Saj noče biti prerok barbarstva? Le kdo bi hotel biti prerok barbarstva? Le kateri slovenski politik bi hotel biti prerok barbarstva? Ali pač?

Ker kaže, da Slovenija postaja banana republika, še preden bo postala druga republika, bi se lahko fraza »prihodnost bo ali socializem ali barbarstvo« v novi, sodobni preobleki glasila

tudi: Slovenija bo ali banana republika ali socializem! In če bo postala banana republika, bo to potem res barbarstvo. Prerokov je že zdaj vse polno.

Vzemite le samega Janeza Janšo, politika, večkratnega premiera, vodjo druge najmočnejše stranke: na grbi ima obsodbo v aferi Patria, pogubno poročilo Komisije za preprečevanje korupcije in še tisto reč z bankami, krediti in »čudežno« gotovino, pa še vedno stoji – kot da ni nič. Ni odstopil – niso ga odstavili. Še več: tu imate politika, ki je bil prepričan, da lahko počne, kar hoče, ker ga itak ne bodo dobili in ker so institucije tu itak tako zaležane in zabite, da toku denarja niso sposobne slediti.

Ali bolje rečeno: počel je reči, ki jih politik v normalni demokratično-pravni državi ne bi nikoli počel, ker se pač zaveda, da bi ga slej ko prej dobili in da bi to pomenilo neizogibni konec njegove politične kariere. V trenutku. Janši je skoraj uspelo. Toda ko so ga dobili, njegove politične kariere ni bilo konec. Janša je kakopak le simptom. Kot Zoran Janković. In to, da ju mnogi Slovenci še vedno ljubijo bolj kot sami sebe, je le del tega začaranega kroga, v katerega se je ujela Slovenija.

In zdaj se vprašajte: mar ni prav to definicija banana republike? To, da politik ve, kaj bi ga čakalo v normalni demokratično-pravni državi, če bi počel to, kar počne, a to potem kljub temu počne, ker ve, da ga v njegovi državi itak ne bodo dobili (in če ga bodo, to ne bo ničesar spremenilo), je natanko definicija sprevrženega, spolzkega in opolzkega moralnega konteksta, v katerem plavajo banana republike.

Nikar si ne domišljajte, da je Slovenija premajhna, da bi postala banana republika – banana republike so najraje majhne države. Nikar si ne domišljajte, da je Slovenija prelepa, da bi postala banana republika – banana republike so polne lepot, Bledov, Alp, sinjih morij in Postojnskih jam. Nikar si ne domišljajte, da je Slovenija preveč napredna, da bi postala banana republika – tudi banana republike napredujejo, toda

iracionalnost je vse hujša. Nikar si ne domišljajte, da je Slovenija preveč nedolžna, da bi postala banana republika – tudi banana republike so nedolžne, toda nedolžnost se slej ko prej izkaže le za obliko norosti.

In nikar si ne domišljajte, da je Slovenija preveč v središču sveta, da bi postala banana republika – glede na to, koliko prostora so tuji mediji namenjali poročilom z evropskega košarkarskega prvenstva, ki je potekalo v Sloveniji, bi lahko rekli, da je Slovenija precej s poti. In da je precej fiktivna.

Joj, boste rekli, ampak turisti, ki prihajajo v Slovenijo, so zelo zadovoljni – Slovenije ne morejo prehvaliti! Saj. V banana republikah se turisti vedno počutijo bolje kot ljudje, ki v njih živijo.

V banana republikah je vedno veliko mrtvih. Ne brez razloga: banana republike potrebujejo mrtve. Mrtve je tako lahko imeti rad.

SLOVENSKI DISNEYLAND

Zakaj Slovenci spominjajo na »divjake« iz Disneyjevih stripov o Jaku Racmanu

Časnik Delo je pred časom objavil rezultate ankete, ki naj bi kazali, da 60 odstotkov Slovencev podpira prodajo državnega premoženja. Kar je logično. Vprašanje se je namreč glasilo takole: »Kateri od naslednjih ukrepov povečanja prilivov v državni proračun je za vas najbolj sprejemljiv?« Mogoči so bili štirje odgovori: prvič, prodaja državnega premoženja, drugič, uvedba nepremičninskega davka, tretjič, poseg v socialne izdatke, in četrtič, ne vem. Naj vam država zviša davke ali naj proda državno premoženje? To je približno tako, kot če bi ljudi vprašal: naj vam država zapleni premoženje ali naj proda državno premoženje? Logično: rekli bi, naj raje proda državno premoženje. Le kdo bi hotel, da mu država zapleni premoženje?

Ironično: glede na strukturo vprašanja se je še malo ljudi odločilo za prodajo državnega premoženja. Toda tu je več ironij. Prvič, logika nagovarjanja javnosti, z anketnimi vprašanji vred, se je očitno tako sprevrnila in zaostрила, da ljudem v usta polaga pravilne – ali pa zelene, pričakovane – odgovore. Vprašanje postaviš zato, ker veš, kakšen bo odgovor, ali bolje rečeno: vprašanje postaviš le zato, ker veš, kakšen bo odgovor. In v Sloveniji je trenutno, kot ste opazili, veliko »nacionalnih interesov«, ki želijo slišati, da Slovenci podpirajo prodajo državnega premoženja. Drugič, če bo država prodala državno premoženje, še ne pomeni, da ne bo uvedla nepremičninskega davka in posegla v socialne izdatke. Ravno nasprotno: država bo izpeljala vse tri ukrepe. In tretjič, če bo država prodala državno premoženje, se utegne zgoditi, da bo

morala zelo kmalu še bolj poseči v davke in socialne izdatke. Pri prvih navzgor, pri drugih navzdol.

Toda vse te male ironije zasenči neka druga ironija. Pojdi-mo po vrsti. Za začetek: to, da je anketa pokazala, da ljudstvo množično podpira prodajo državnega premoženja, državne zlatnine in srebrnine, državnih zakladov, je kakopak voda na mlin vsem tistim, ki nas zdaj že leta – še zlasti leta krize – pre-pričujejo, da bi šlo državi bolje, če bi bila vitka in brez premo-ženja. In zakaj bi bilo dobro, da bi bila brez premoženja? Ker je slab gospodar! Ker ne zna upravljati premoženja! Ker ljudstvo od tega nima popolnoma nič!

Tako se argumentacija začne. In od tu – od lažne premise, da ljudstvo od tega nima nič – je potem le korak do sklepa: ker ljudstvo od državnega premoženja nima nič, ga ne potrebuje – in ker ga ne potrebuje, je najbolje, da se to premoženje proda. Ta sofizem, ki so ga zvižjali, frizirali in sladkali dovolj dolgo, da zdaj zveni kot nekaj najbolj logičnega, tako rekoč znanstvenega, se je spletel v pokroviteljsko pravljico. Joj, veste, Slovenci ne potrebujejo državnega premoženja. Le kaj jim bo? Itak ne vedo, kaj bi počeli z njim. Tujci imajo kaj početi z njim. Tujcem bo koristilo. Slovincem ne koristi. Ne, Slovenci ga niso veseli. Tujci pač – razveselijo se ga iz vsega srca. Slovincem je državno premoženje le v breme. Tujcem ne bo v breme. Tujci bodo z njim delali čudeže. Državno premoženje je za Slovence le kamenje. Tujci ga bodo spremenili v zlato. In tako dalje.

In tako zdaj Slovenci drug drugemu dopovedujejo, da držav-nega premoženja ne potrebujejo. Tu pa se ne sveti zlato, ampak največja ironija izmed vseh. Nedolžna, ljubezniva, zaupljiva re-torika, s katero skušajo Slovincem izpuliti državno premože-nje, namreč hudo spominja na nedolžno, ljubeznivo, zaupljivo retoriko dobro znanih Disneyjevih stripov, ki jih pilotira Jaka Racman in ki sta jih že davno »prebrala« Ariel Dorfman in Ar-mand Mattelart, avtorja knjige Kako brati Jaka Racmana.

Spomnite se le, kaj se zgodi, ko se Disneyjevi junaki odpravijo na pustolovščine v tretji svet, recimo v Azteško zemljo, Inco-Blinco ali pa Nemiristan. Tam vedno naletijo na »divjake« in »predljudi«, ki so tako iskreni, nerazumni, lahkoverni, nerazviti, plemeniti, nedolžni in otročji, da jim kar sami dajejo bogastva svoje zemlje. Zlato, diamante, surovine, skrite zaklade. Tono zlata zamenjajo za zapestno uro in podobne tehnološke drobnarije, vrata iz nerjavečega jekla za vrata iz čistega zlata, dragulje za milne mehurčke. Razumete, ne: tretji svet je tako otročji, da zlata in drugih svojih bogastev ne potrebuje. »Imamo dragulje, vendar za nas niso uporabni. Ne spravijo te v smeh kot čarobni mehurčki,« pravijo ti prijazni, dobrodušni, simpatični »divjaki«.

In ne le da je način, kako Disneyjevi junaki v tretjem svetu pridejo do bogastva, vedno prikazan kot čarovnija, ampak tudi sami domorodci uživajo v tem imperialističnem plenjenju njihovega bogastva. »Vsakič, ko jim odvzamejo kak predmet, se okrepi njihovo zadovoljstvo.«

Disneyjevi stripi ustvarjajo vtis, da imperialisti – »dobri gospodarji«, »dobri tujci«, »nepristranski prijatelji domorodcev« – jemljejo le tisto, kar je v tretjem svetu odvečno in nepotrebno. In ker je zlato za domorodce neuporabno, ga je bolje odstraniti. V Ameriki ga je mogoče koristno uporabiti. To ni ropanje, ampak usluga. Imperialisti delajo svojim kolonijam – ali pa malim, naivnim nacijam – uslugo! Za bogastvo v tretjem svetu preprosto ni zanimanja: domorodci ne vedo, kaj bi z njim.

Ergo: vsi ti Disneyjevi »divjaki« komaj čakajo, da se znebijo zlata. Zlato je le breme. Vsakomur, ki jih razbremeni, so globoko hvaležni. In zdaj se vprašajte: mar Slovenci ne izgledajo kot Disneyjevi »divjaki«? Mar ne izgledajo kot Disneyjevi »predljudje«, ki živijo za dan, ko jih bodo razbremenili tuji investitorji? Mar ne izgledajo kot Disneyjevi Nemiristanci, ki imajo občutek, da jim tujci delajo uslugo.

In če malce bolje prisluhnete tej nedolžni, ljubeznivi, zaupljivi retoriki prodaje državnega premoženja, potem lahko slišite natanko to: še hvaležni bomo lahko, če bo kdo sploh hotel kupiti naša državna podjetja! Morali jih bomo prodati za en evro! Naredili nam bodo uslugo! Nam državno premoženje ne koristiti! Tujcem bo koristilo! Nam je odveč! Tujcem bo prišlo prav!

Ni kaj, Slovence so spremenili v Disneyjeve like. Tisti, ki hočejo slovensko državno premoženje na vsak način »čarobno« prodati, imajo do Slovencev natanko tak odnos, kot ga imajo Disneyjevi junaki do »divjakov« in »predljudi«, ki jih srečujejo v tretjem svetu.

In dobro veste, kaj se zgodi, ko kdo podvomi o tej nedolžni, ljubeznivi, zaupljivi retoriki prodaje državnega premoženja: takoj dvignejo glas in začnejo mahati z mafijo. Češ: državno premoženje moramo prodati, da bomo prirezali krila mafiji! Da jo bomo onemogočili! Da bomo z njo obračunali! Vprašanje je le, kateri mafiji pripada ta, ki hoče na vsak način prodati državno premoženje. Tako kot je le vprašanje, kateremu lobiju pripada ta, ki lobira za prodajo državnega premoženja, ker bi to – vsaj tako slišimo – pokopalo lobije. Ko govori, da nas bo prodaja državnega premoženja odrešila lobijev, namreč zveni prav kot lobist tujih investorjev, ki skušajo čim ceneje kupiti slovenska podjetja. Prodaš državna podjetja, pa v deželi ni več mafije in lobijev. Res – čarovnija! Potem bomo vsi enaki. Kajti zdaj smo neenaki zaradi mafije in lobijev.

Tako kot »divjaki« in »predljudje« v Disneyjevih stripih potrebujejo junake iz prvega sveta, magične Tujce, čudežno trdo, zavojevalsko, jekleno roko, ki jim bo naredila uslugo (in jih razbremenila zlata, diamantov ipd.), tudi slovenski lobisti in drugi »prodajalci« državnega premoženja kličejo trdo, zavojevalsko, jekleno roko, tuje investitorje, ki bodo obračunali s slovensko mafijo in slovenskimi lobiji. Zato se niti ne moremo čuditi, da ti »prodajalci« stalno kličejo tudi trojko, ono drugo

trdo, zavojevalsko, jekleno roko, ki bo obračunala s slovensko mafijo in slovenskimi lobiji. Jasno, trojka ni mafija. Niti lobi. Tako kot tuji investitorji niso mafija. Niti lobi. Trojka in tuji investitorji bodo poskrbeli, da bomo spet vsi enaki. Nehajte.

V Kornbluthovem dokumentarcu Neenakost za vse (Inequality for All) se Robert Reich, avtor knjige Superkapitalizem, sicer nekdanji Clintonov minister, zdaj profesor na Kalifornijski univerzi v Berkeleyju, sprašuje: »Koliko neenakosti lahko imamo, da imamo obenem tudi kapitalizem?« Koliko družbene neenakosti si lahko kapitalizem še privošči, če hoče preživeti? Koliko družbene neenakosti prenese kapitalizem? Emmanuel Saez in Thomas Picketty, ugledna francoska ekonomista, sta objavila raziskavo, ki kaže, da sodobna zgodovina take družbene neenakosti, kot je danes, ne pomni. Nikoli ni bila večja kot zdaj. Toda ta strahovita družbena neenakost ne ogroža le demokracije in svoboščin, pravi Reich, ampak vodi tudi v vse hujšo politično in družbeno polarizacijo ter silovito mobilizacijo množic, ki jih politika ne bo mogla več obvladovati, tako da se bo vse skupaj končalo na ulici, bodisi z revolucijo ali pa vojno. Izgubiš mafijo in lobije – dobiš revolucijo in vojno.

Toda vprašanje, koliko družbene neenakosti si lahko še privošči kapitalizem, je treba razumeti tudi v kontekstu Forbesove lestvice najbogatejših ljudi na svetu, ki kaže, da se je število milijarderjev v času krize povečalo – zdaj jih je 1.426. Z večanjem družbene neenakosti se je povečalo število milijarderjev. Toda milijarderji niso postali milijarderji zaradi neverjetne sreče, ki so jo imeli, ali pa zaradi neverjetnih priložnosti, ki so jih izkoristili, ampak predvsem zaradi politike privatizacije in deregulacije, ki je »čarobno« zaobjela ves svet. Zakaj »čarobno«? Ker so ustvarili vtis, da sta privatizacija in deregulacija – v paketu z razdavčitvijo bogatih! – nekaj najbolj naravnega in samoumevnega. Država, ki vse privatizira, dokaže, da je dosegla zrelost.

Kako to, da privatizacija in deregulacija – v paketu z razdavčitvijo bogatih! – izgledata tako naravno in samoumevno, kot zadnji stadij človeškega razvoja? Dovolj je že, da preletite ta Forbesov seznam, pa vam v oči takoj pade kopica milijarderjev, recimo brata Koch (Koch Industries) ali pa družina Walton (Wal-Mart), ki so ogromno investirali v to, da privatizacija in deregulacija izgledata tako naravno in samoumevno, ali bolje rečeno, ti milijarderji financirajo, sponzorirajo in subvencionirajo raznorazne inštitute, možganske truste, društva in ekonomiste, da »znanstveno« in »objektivno« slavijo in poveličujejo ideologijo privatizacije in deregulacije. Veliko denarja so zapravili, da bi privatizacija, deregulacija in razdavčitev bogatih izgledale kot nekaj, brez česar svet ne more živeti – kot usluga. Ni naključje, da sta brata Koch glavna sponzorja gibanja Tea Party, ki slavi privatizacijo, deregulacijo in razdavčitev in ki hoče na vsak način sesuti Obamovo zdravstveno reformo, alias »nacionalizacijo« zdravstvenega zavarovanja.

Da bi ideologijo privatizacije – prodaje državnega premoženja – ohranili pri življenju, potrebujejo ogromno denarja in možganskih trustov, ki impersonirajo akademske inštitute (Adam Smith Institute, American Enterprise, Heritage Foundation, Cato Institute itd.), univerze (University of Chicago), lobistično-aktivistične medije (Public Interest, Wall Street Journal, Washington Times, Fox News), sklade (Olin, Smith Richardson, Pew Charitable Trust) in bogate subvencije, ki jih zagotavljajo desničarski milijarderji. Je kaj bolj sprevrženega in hinavskega od ideologije, ki oznanja totalno privatizacijo, deregulacijo in liberalizacijo, sama pa na trgu ne more preživeti brez stalnih subvencij, donacij in dokapitalizacij?

Ne, privatizacija in deregulacija trgov ter razdavčitev bogatih niso nič naravnega in samoumevnega, ampak produkt zarotniškega lobiranja, v katerega je bilo vložena ogromno denarja. Koliko denarja so zapravili v Sloveniji, da zdaj prodaja

državnega premoženja izgleda kot usluga, ki nam jo bodo naredili tuji investitorji? Pa jih tožite! Kar bi bilo približno tako, kot če bi tožili mafijo.

Ko Slovenci »praznujejo« noč čarovnic, se hitro oglasijo dušebrižniki, ki sopihajo in stokajo: Ali moramo Slovenci res prevzemati vse ameriške običaje? Glej no, kdo se oglaš! Logi, iz katerih prihaja zgražanje nad prevzemanjem ameriških običajev a la noč čarovnic, so natanko logi, ki podpirajo ultimativne ameriške običaje – privatizacijo, deregulacijo in razdavčitev bogatih. Kaj je prevzemanje noči čarovnic v primerjavi s prevzemanjem privatizacije? To, kar je rop banke v primerjavi z ustanovitvijo banke.

Tisti, ki lobirajo za privatizacijo državnega premoženja, stalno kažejo na Ameriko: v Ameriki je vse privatizirano, pa glejte, kako dobro ji gre! Če je lahko v Ameriki vse privatizirano, potem je lahko tudi pri nas! Če ameriški kapitalizem vzdrži to stopnjo privatizacije, potem jo bo vzdržal tudi slovenski kapitalizem! Toda lobisti, ki to govorijo, in ljudje, ki to verjamejo, pozabljajo na nekatere usodne reči, recimo na to, da Slovenija nima ameriške vojske, da torej nima shock & awe vojske, ki bi ji z napadi, invazijami, puči, okupacijami, daisy cutterji in podobnimi »čarovnijami« odpirala nove trge.

Ironično, Američani temu pravijo »nacionalni interes«. In ta svoj »nacionalni interes« branijo. Mi pa upamo, da bodo trojka in tuji investitorji enkrat za vselej odpihnili naš nacionalni interes. In celo verjamemo, da nam bodo s tem naredili uslugo.

Zato ne preseneča, da se naši politiki obnašajo, kot da je privatizacija države že uspela. Politične elite nočejo stran. Slovenske politične elite so že izpeljale svojo malo privatizacijo – privatizacijo politike. Da bi lahko obdržale politiko, bodo prodale državo.

Do privatizacije zdravstva, šolstva, zaporov in gasilstva je le korak.